

KURJER LITEWSKI

Wzrosty i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie.

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim. Ogłoszenia przyjmują się w Administracji „Kurjera Lit.” do godz. 4 p. p.

WARUNKI PRENUMERATY

Table with 4 columns: W WILNIE, Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ, ZA GRANICĄ, and monthly rates for Rocznie, Półrocz, Kwartał, Miesięc.

Zmiana adresu 20 kop. Za odwołanie do domu 10 kop. miesięcznie. Listów niekradnych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje.

WYDAWNICTWA ROK IX.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych. REDAKCJA I ADMINISTRACJA prospekt 5-to Jerski № 28. Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 96.

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadesłane za wiersz petytowy w tekście lub jego miejsce 1 rub. Ogłoszenia na tej stronie za wiersz petytowy lub jego miejsce 60 kop.

TEATR POLSKI W WILNIE (na Pohulance). Dziś, w czwartek, 21 listopada: PIERWSZY RAZ „ŚWIĘTO POKOJU”

Teatr Familijny R. Sztremera. ul. Wielka 74. Telef. № 1000.

KINEMATOGRAF BRONISŁAWA. Wkrótce wystawiony będzie obraz „KLUCZE SZCZĘŚCIA”

Sala koncertowa ogrodu Botanicznego. Dyrekcja I. Szumana. Tel. 364. Dziś ostatni pożegnalny występ fenomenu, geniusza XX wieku

RESTAURACJA MYŚLIWSKA. OTWARTĄ ZOSTAŁA dziś, w czwartek, 21 listopada przy ulicy 5-to Jerski prospekt № 9.

WYSZEDŁ Z DRUKU KALENDARZ WILEŃSKI INFORMACYJNY na rok 1914.

Biblioteka pamiętników. Biblioteka pamiętników. Biblioteka pamiętników. Biblioteka pamiętników. Biblioteka pamiętników. Biblioteka pamiętników.

DOM HANDLOWY L. I. E. METZLIK Centralny Kantor Ogłoszeń

Rosjanin o kwestji polskiej. Słyszeliśmy już tyle razy zapewnienia wrogich nam żywiółów, że kwestja polska została przez historię rozstrzygnięta ostatecznie i nieodwołalnie.

ma na celu zobrazowanie życia polskiego i litewskiego w przeszłości, opowiedziane przez świadków naukowych. obejmia obszar całej dawnej Rzeczypospolitej Polskiej.

„Lecz dla wiecznej jedności to nie wystarczy. Polityka rządowa powinna być skierowana ku temu, by naród polski i w Rosji i po za jej granicami uznał, że sztańdar polski odtać może powiewać tylko obok sztańdaru Cesarstwa Rosyjskiego.

Mieszkanie z 8 dużych pokoi do wynajęcia od 29 września. 5-to Jerski pr. № 11.

EAU DE COLOGNE AUX FLEURS ED. PINAUD PARIS

żytego stosunku do Polaków, że jeśli ostatecznym celem polityki rosyjskiej jest wytworzenie federacji słowiańskiej, to „dreptanie na miejscu z kwestją polską nie jest dla Rosji właściwe”.

W dalszym ciągu autor, utożsamiając metodą rosyjską rosjan z ruginami i białorusinami, powiada, że chwile współdziałania narodów polskiego i rosyjskiego „zaczęły się w wypadkach wszechświatowych najlepszych stronicami historii słowiańskiej” i jako ilustrację przytacza Płowce, Grunwald i Warnę.

W dalszym ciągu p. Koszkałow oblicza, że w 3 armjach w czasie pokoju znajduje się pod bronią około 213,000 Polaków, w czasie zaś wojennym do 600,000 (a mianowicie w armji rosyjskiej 400,000, w austriackiej przeszło 82,000, w pruskiej 112,000).

i w naszych wojnach z Turcją, na Kaukazie i w Turkistanie. Możliwość dla Rosji liczenia na całą masę narodu polskiego powinna być ocenianą należycie i przez rząd rosyjski i przez społeczeństwo rosyjskie”.

Artykuł p. Koszkałowa podaliśmy w dokładnym streszczeniu, zasługującemu na to choćby dlatego, że wyraźnie podkreśla znaczenie dla Rosji nietylko ulg dla tej części narodu polskiego, która pod berłem rosyjskim się znajduje, ale zgody z całym narodem polskim, stworzenia w Królestwie, a także na Litwie i Rusi takich warunków, by przyłączenie zakordonowanych ziem polskich odpowiadało żywotnym interesom narodu polskiego.

Dla nas głosi w rodzaju p. Koszkałowa są tylko nowym dowodem, że nadzieja lepszej przyszłości, która w społeczeństwie polskim nigdy nie zginęła, ma swoje przedmioty podstawy, które widzą i niezachwianie nienawiści obcy. Bywają nie raz długie chwile, w których drogi do tej przyszłości są nam niejasne, bywają one niebezpieczne pokolenia, które nie mogą znaleźć drogi ratunku w rachubach ludzkich, wolać: „Szukajmy Boga, szukajmy iskry Bożej, zdobywajmy niebo, by mu wyrwać cud”. Ale mimo wszystko naród nasz nadziei nie utracił i pragnął by tylko należało, by przejął się myślą, że najpewniejszą rękonią jest praca własna nad udoskonaleniem swem pod każdym względem, nad pogłębieniem świadomości, usunięciem dolegliwości wewnętrznych i wzmocnieniem spójni.

O POZYCZKE ROSYJSKĄ. Pod tym tytułem Mienszykow zamieszcza w „Now. Wremia” artykuł, w którym rozważa starania Kokocowa o zawarcie w Paryżu wielkiej pożyczki kolejowej i godzi się całkowicie z wywodami prof. Migulina, który w Nr. 46 czasopisma ekonomicznego „Now. Ekon.” nazywa próby zaciągnięcia pożyczki „całkowitem niepowodzeniem”.

Nowy projekt serwitutowy. (Streszczenie odczytu p. Hipolita Korwina-Milewskiego).

W jaki sposób mają być przeprowadzone badania przez powiatowe komisje urzędów rolnych? Prawdziwie naukowe i przekonująca metoda badania wymagałaby długoletniej żmudnej pracy, setek rozsznyców po całym kraju specjalistów: botaników i chemików.

Referent przytoczył wzór, jak się odbywa to „kartkowe” badanie, biorąc przykład z przeprowadzonego takiego badania w jego majątkach. Dla przeprowadzenia badania przybyło do niego dwóch urzędników głównego zarządu urzędów rolnych.

Wzmiankowane kartki, jak i wszystkie inne tej kategorii, rozpoczynają się szeregiem stereotypowych zapytań: o nazwę gubernji, powiatu, gminy, majątku, właściciela, ilość ziemi ornej i łąk w majątku i t. p.

się, piaskowatego i biednego borowego piasku, a także na drzewostan, t. j. iglasty (nad i niżej 15 lat wieku), liściasty, mieszan i liściasty — błotnasty.

Wracając do treści „kartek”, nadmieniam wypada na wstępie, iż zapytania w nich, dotyczące kwestji utrzymania bydła w zimie, nie stoją w żadnym stosunku do omawianej sprawy nawet w tym wypadku, gdyby dotyczyły bydła, będącego własnością korzystających z serwitutu włościan. Przy wycenianiu wydajności pokarmowej obszarów, objętych serwitutem, jest rzeczą obojętną: czem było jest karmione w oborach w czasie zimowym.

Wiadomości polityczne. Sejm galicyjski. W razie uchwalenia reformy wyborczej, sejm na się zebrać jeszcze na kilkutygodniową sesję w styczniu. Nowe wybory do następnego sejmiku odbędą się w czerwcu lub październiku.

Pragnąc uciec obchodzone obecnie 65-lecie panowania sędziwego władcy Austrii, rzucano myśl wystawienia mu w Wiedniu pomnika, który byłby darem i holdem „wziętych ludów trójprzymierza”, t. j. Austro-Węgier, Niemiec i Włoch.

W delegacjach.

(P.) W komisji do spraw marynarki przy del. węgierskiej przyjęto budżet przez ministerjum zapropo-

W parlamencie niemieckim.

(P.) Podczas obrad (w pierwszym czytaniu) nad budżetem min-

Zajścia w Alzacji.

(P.) W parlamencie niemieckim panuje ogólne podniecenie z powodu

Ze Strasburga telegrafują, że burmistrzowie wszystkich miast w Alzacji i Lotaryngji

Dymisja gabinetu francuskiego.

We wtorek, z powodu mowy wygłoszonej w poniedziałek przez

Pod wrażeniem tego zajścia posiedzenie Izby deputowanych rozpoczęło się przy silnym podnieceniu.

go w celu złożenia Poincaré próśb o dymisję.

Podług innej wersji upadek gabinetu francuskiego nastąpił w następujących okolicznościach: Po

Ag. Havasa donosi, że Poincaré przyjął dymisję gabinetu. Kryzys gabinetowy wytworzył sytuację poważną,

„Birn. Wied.“, na podstawie wiadomości z źródeł rzekomo świadomych, informują, że kółka dyplomatyczne rosyjskie nadają całej tej sprawie duże znaczenie.

„Echlo rewelacji „Matin““ (P.) Organ Danewa „Bulgarja“ upoważniony został do oświadczenia

Idea „słowiańska“ (P.) Komitet wykonawczy „Słowiańskiego Towarzystwa dobroczynności“ w Bulgarii

Rywalizacja o wpływy w Turcji. Do Konstantynopola udaje się 42 oficerów niemieckich, z generałem Sandersem na czele, w charakterze misji wojskowej,

praktykowały, instruktorskie. Według informacji, pochodzących z źródeł rosyjskich i francuskich, gen. Sanders ma objąć dowództwo korpusu tureckiego w Konstantynopolu,

Alarm jednakowoż już zrobiono. „Temps“ paryski twierdzi, że Kokołow pod czas bytności w Berlinie oświadczył, iż Rosja nie może się zgodzić

„Birn. Wied.“, na podstawie wiadomości z źródeł rzekomo świadomych, informują, że kółka dyplomatyczne rosyjskie nadają całej tej sprawie duże znaczenie.

Jednocześnie ta sama gazeta rosyjska informuje, że stanowisko rządu rosyjskiego popiera gabinet francuski, podczas gdy w Londynie zaprzeczają, jakoby Grey miał poprzeć protest Rosji,

Jakkolwiek informacje o zatargu są sprzeczne i niepewne — widocz-

ne jest, iż zanosi się na poważniejsze przesilenie międzynarodowe, w którym znowu przeciw sobie staną

Sprawy Kawaklego-Mustafy.

(P.) Istnieje pewność w poinformowanych sferach w Konstantynopolu, że Kawakli-Mustafa nie odebrał sobie sam życia,

Sprawy ormiańskie.

(P.) Gaz. ormiańska „Azadmas“ w Konstantynopolu otrzymała od grup młodzieży tureckiej masę listów z pogróżkami.

Ameryka i Meksyk.

(P.) Prezydent Wilson przesłał Kongresowi w Meksyku piśmienne zapewnienie szczerzej przyjaźni w stosunkach politycznych,

W Radzie miejskiej.

Wczorajsze posiedzenie Rady miejskiej odbyło się jeszcze w starym składzie.

W życiu instytucji powołanych na podstawie wyborów charakterystyczną cechą okresu przejściowego jest to, że osoby na nowo nie wybrane usuwają się od pracy

Na początku wysłuchano propozycji gubernatora o wyasygnowanie funduszków w wysokości 7 nowych posterunków policyjnych w obrębie 1 i 7 cyrkulów.

Projekt budowy mostu przez Wilkę w Leoniskach Rada przestała do komisji finansowo - gospodarczej i rady urzędów miejskich.

Starania Zarządu o udzielenie kredytu na częściowe zabrakowanie ulic Smoleńskiej i Tambowskiej,

Wynika dość interesująca wymiana zdań z powodu próby dostawców drzewa opałowego dla wojska

kontrakt, zrzekając się złożonej kaucji. Zarząd, zważywszy sytuację, proponuje staraniom dostawców uczynić za-

Radni Iwanow, Powolockij, Jankowski i inni zaznaczyli, że bliźszość miasta względem kontraktów doprowadziła do tego, że wszystkie konkurencje nie mają żadnego znaczenia,

Informacje i pogłoski.

Reforma szkół początkowych.

Ministerjum oświaty opracowuje w danej chwili projekt reformy szkół początkowej. Ministerjum uznaje, że kurs 3-letni nauki jest niedostatecznym, aby dać wykształcenie elementarne

Kioski kolejowe.

Ministerjum dróg i komunikacji postanowiło dokonać rewizji kiosków kolejowych na wszystkich stacjach, wskutek skarg związków, że kioski kolejowe sprzedają wyłącznie książki

Skup fabryk tytoniu przez cudzoziemców.

Przed trzema miesiącami w Anglii, jak pisze „Now. Wremia“, powstał projekt w celu skupu wszystkich fabryk tytoniu w Rosji.

— Battistini i de Nesti. W numerze wczorajszym zamieściliśmy wiadomość o pobycie w mieście naszym wybitnej śpiewaczki, Marji de Nesti.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— Kalendarzyk. Dziś, w czwartek - Ofiarowanie N. M. P.; według now. st. Barbary, Piotra Chryzologa.

— Temperatura. O godz. 1 w noc termometr Reaum. wskazywał +6°.

SPRAWY MIEJSKIE.

— Elektryczność miejska. Zarząd miejski czasowo przerwał przyjmowanie zgłoszeń od nowych abonentów oświetlenia elektrycznego,

— Odczyty o higienie. W Zarządzie miejskim poruszoną została sprawa kupna latarni czarnoksiężkiej dla popularnych odczytów o higienie.

Książę Dominik Radziwiłł.

Śród licznej plejady zasłużonych mężów Polski, których setkami rocznica zgonu przypada w roku bieżącym, poczesne miejsce zajmuje rycerska postać

Książę Dominik urodził się w 1785 roku z ojca ks. Hieronima, podkomorzego W. Ks. Litewskiego i matki Zofji, z domu księżniczki Thurn et Taxis.

nie dzięki staraniom swej ruchliwej małżonki, długoletniej przyjaciółki b. ambasadora rosyjskiego w Warszawie

Ks. Michał zarządził majątkiem nieletniego jaknajgorzej. Wskutek fatalnej gospodarki długi urosły do 50 milionów złp., a nieszczęśliwa matka z dziećmiem, dziećmiem największej w Polsce fortuny,

Gdy młody książę doszedł do pełnoletności, ks. Czartoryski wybrał mu na doradcę znakomitego wiedz- i zasługami męża Tadeusza Matuszewicza,

tać wobec ślepej, nierozumnej miłości matczynej, odrzucając stałe syna od nauki, która również wiele pozostawiała do zyczenia.

Po śmierci księżny Zofji w r. 1800 losem młodego księcia zajął ks. Adam Czartoryski, generał ziem podolskich, któremu Dwór Wiedeński za zgodą wuja ks. Thurn et Taxis oddał opiekę nad osobą ks. Dominika.

Gdy młody książę doszedł do pełnoletności, ks. Czartoryski wybrał mu na doradcę znakomitego wiedz- i zasługami męża Tadeusza Matuszewicza,

przysięgi na wierność, uprzejmie przyjęty na dworzec cesarskim, otrzymał pozwolenie wstąpienia na dwa lata wykonania zapadłych wyroków,

Za radą ks. Adama i Matuszewicza powierzył następnie ks. Dominik ster swych interesów wypróbowanemu w onocie i znajomości prawa Michałowi Zaleskiemu,

By jednak ostatecznie zrujnować księcia i rozehwtać resztę jego majątku, należało usunąć go z kraju. Dokonano tego za pomocą mistycznej intrygi, do której wciągnięto maso- nowośń meświeskich,

to ilość długów wzrastała. Wreszcie zniechęcony Zaleski, nie widząc sposobu usunięcia złych podstępów, a tem samem uratowania ginącej fortuny,

Związek małżeńskie księcia, pierwszy z Izabelą Mnichówną, zerwany po kilkunastu dniach dzięki ciemnej intrydze dworaków nieświeżkich,

By jednak ostatecznie zrujnować księcia i rozehwtać resztę jego majątku, należało usunąć go z kraju. Dokonano tego za pomocą mistycznej intrygi, do której wciągnięto maso- nowośń meświeskich,

nik po złożeniu hojnej ofiary na cele wojskowe dnia 8 marca został dekretem królewskim mianowany pułkownikiem 8 pułku ułanów. Przed swoją nominacją złożył następujące oświadczenie: „Powodowany chęcią stania się użytecznym ojczyźnie,

Z powyższego zobowiązania ks. Dominik uścił się w zupełności w ciągu kilku miesięcy, jakkolwiek z trudem nie miałym, ponieważ rząd rosyjski z chwilą wstąpienia księcia do wojska Księstwa, nałożył sekwestr na wszystkie jego ogromne dobra pod pozorem nieopłacenia w właściwym czasie procentów od długu,

Z chwilą wybuchu wojny 1812 r. ks. Dominik jeden z pierwszych położył swój podpis pod petycją obywateli Litwy i Rusi, wzywającą sejm do „zajęcia się bezwzględnie wielkimi odzyskaniami ojczyzny zadaniem“ i pierwszy wchodził w bramy Wilna, poprzedzając uroczysty wjazd Napoleona.

